

Sonkajärven kunnan perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Sonkajärven kunnan perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Sisältö

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	3
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	4
2.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö perusopetuksen kanssa	4
2.2. Luku- ja kirjoitustaidottomat oppilaat	4
2.3. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	5
2.3.1. Suomi toisena kielenä	5
2.3.2. Oppilaan oma äidinkieli.....	5
2.3.3. Muut kielet	5
2.4. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	5
3. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	6
4. Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki	6
4.1. Kodin ja koulun yhteistyö.....	8
4.2. Oppilashuolto.....	7
4.3. Oppilaanohjaus	7
5. Oppilaan arviointi	8
6. Todistukset	8
7. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.....	8
Liite: Kielitaidon tasojen kuvausasteikon taitotasot A1.3 – A2.1	

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa (628/1998) säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen

valmistavasta opetuksesta. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu niille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ja/tai muut valmiudet eivät riitä esi- tai perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1 000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta. Opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää.

Sonkajärven kunnan koulutoimessa valmistava opetus kestää tavallisesti yhden lukuvuoden.

Peruskouluikäisten valmistava opetus järjestetään pääsääntöisesti oppilaan omalla kotikoululla. Esiopetusikäisten opetus tapahtuu normaaleissa esiopetusryhmissä tai yhteistyössä valmistavan opetuksen kanssa.

Sonkajärven kunnan valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet muodostavat perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi valtioneuvoston asetuksessa 1435/2001 määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet sekä soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Valmistavan luokan opetus toteutetaan oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman mukaisesti.

Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat, oppilaan ikä ja kehitystaso, oppimistausta sekä opiskelunvalmiudet. Opetusta eriytetään tämän mukaisesti. Oppilaan kotoutumisen ja

hyvinvoinnin kannalta oleellista on yhteistyö kotien lisäksi kaikkien niiden tahojen kanssa, jotka vaikuttavat maahanmuuttajataustaisen oppilaan koulunkäynnissä. Tällaisia tahoja ovat

esimerkiksi rehtori, kotiluokan opettaja, muun luokanopettajat, aineenopettajat, suomi toisena kielenä -opettaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, oppilas- ja opiskelijahuolto, sekä terveydenhuolto.

Valmistavaa opetusta voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetuksen järjestäjä päättää tarvittaessa opetusryhmien muodostamisesta.

Mikäli valmistavaan opetukseen muodostetaan opetusryhmiä, ne muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmä edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissä asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomenkielisiin opetusryhmiin oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnilla edistetään kotoutumista, suomen kielen kehittymistä ja oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

2.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö perusopetuksen kanssa

Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Valmistavassa opetuksessa oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa. Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, joten valmistavan opetuksen opettajan ja perusopetuksen opettajien yhteistyö on tärkeää. Esiopetuksessa oleville 6-vuotiaille järjestetään esiopetuksen opetussuunnitelman mukaista opetusta varhaiskasvatuksen järjestämässä esiopetusryhmissä.

Valmistavassa opetuksessa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja sekä erilaisia oppimisympäristöjä. Tärkeitä ovat oppimaan oppimisen valmiudet ja taidot sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot.

Valmistavan opetuksen oppilaat ovat koulun oppilaita ja koulun tulee integroida heitä asteittain perusopetukseen. Kouluuntulovaiheessa rehtori osoittaa kullekin oma perusopetuksen ryhmä. Oppilaaksi oton yhteydessä oppilaalle pyritään osoitetaan perusopetuksessa sopiva opetusryhmä. Valmistavan opetuksen oppilasta voidaan lisäksi integroida muihin perusryhmiin silloin kun se tukee hänen tiedollista, taidollista tai sosiaalista kehitystään. Valmistavassa opetuksessa sovelletaan eri oppiaineiden opetuksessa oman koulun opetussuunnitelmaa, mikä mahdollistaa joustavan ja mahdollisimman varhaisen integraation perusopetukseen. Opetus ja integrointi suunnitellaan yhdessä kyseisten ryhmien

2.2 Luku- ja kirjoitustaidottomat oppilaat

Lapsilla ja nuorilla, joilla on heikko luku- ja kirjoitustaito, painotetaan näiden taitojen oppimista.

Oppilaan oman oppimissuunnitelman tavoitteet asetetaan siten, että hän saa oman taito- ja ikätasonsa mukaista opetusta kielessä sekä niissä perusasioissa, jotka tukevat arkitilanteissa selviytymistä, kotoutumista ja opiskelijaidentiteetin kehitystä. Oppilaiden oman äidinkielen opiskelua pyritään tukemaan ohjaamalla muihin maahanmuuttajille suunnattuihin kieliryhmiin esim. kansalaisopistoon.

Näin vahvistetaan oppilaan monikulttuurista identiteettiä.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen on varattava riittävän pitkä aika.

Mikäli taidot ovat puutteelliset, voi oppilas jatkaa valmistavassa opetuksessa tai siirtyä opiskelemaan sovellettuun, vuosiluokkiin sitoutumattomaan opetukseen tukitoimia hyödyntäen.

2.3 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

2.3.1 Suomi toisena kielenä

Suomen kielen opintojen tavoitteena on kielitaidon tasojen kuvausasteikolla (liite) taso A1.3–A2.1, joka kuvaa keskimäärin oppilaan osaamista valmistavan opetuksen päättyessä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi toisena kielenä -opinnoissa. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita sekä kunnan perusopetuksen suunnitelmaa.

Suomi toisena kielenä -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi toisena kielenä -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen kielen taito. Oppilaalle laaditussa omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset tavoitteet ja sisällöt.

2.3.2 Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimisille.

Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa soveltuvin osin Opetushallituksen suositusta maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi (1/011/2001, liite 5) sekä perusopetuksen opetussuunnitelman äidinkielen opetussuunnitelmaa. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

2.3.3 Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

2.4 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot ja kulttuuritausta.

Opetuksessa hyödynnetään oppilaan tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet.

Omalla äidinkiellellä annettu opetus ja tuki edistävät oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Lisäalassa omakielistä tukea muiden oppiaineiden opetukseen annetaan mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä sekä monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja.

3 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole olemassa valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, joten jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Yhteistyö oppilaan huoltajien kanssa on tärkeää.

Lisäalassa valmistavan luokan oppilaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- integrointi perusopetukseen ja oppilaan mahdolliset opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet

Opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Valmistavan opetuksen oppilaalle voidaan laatia myös oppimissuunnitelma.

4 Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki

Valmistavan opetuksen oppilaat ovat oikeutettuja koulun normaaleihin tuki- ja oppilashuoltopalveluihin.

Kun perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve opiskelun tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaille annetaan tarvittaessa tukiopetusta, oppilashuollollisiatukitoimenpiteitä sekä osa-aikaista erityisopetusta. Jos annettu tuki ei riitä, on tarpeen kartoittaa oppilaan erityisen tuen tarve.

4.1 Kodin ja koulun yhteistyö

Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä

ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

4.2 Oppilashuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on oikeus oppilashuoltoon. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa.

Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomioita oppilaiden tuen tarpeiden varhaiseen tunnistamiseen ja tukitoimet aloitetaan heti tarpeen ilmetessä. Lisäksi huoltajille annetaan riittävät tiedot suomalaisen koulu-, sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän tukitoimien saatavuudesta, menetelmistä ja käytännöistä. Tukea suunniteltaessa tehdään yhteistyötä perheen sekä perheelle mahdollisesti tehtävän kotoutumissuunnitelman laatijoiden kanssa. Tarvittaessa huolehditaan tulkkauksen järjestämisestä. Oppilaan tuen tarpeet arvioidaan valmistavan opetuksen aikana yhteistyössä koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

4.3 Oppilaanohjaus

Ohjausta toteutetaan perusopetuksen kunnan opetussuunnitelman sekä oppilas- ja opskelijahuollon suunnitelmassa kuvattujen tavoitteiden ja toimintamallien mukaisesti. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

5 Oppilaan arviointi

Valmistavan opetuksen arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa, yksilöllistä, monipuolista ja oppilaan tulevia tavoitteita hahmottavaa. Oppilasta arvioidaan hänelle laaditun opinto-ohjelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden suuntaisesti. Arviointiin osallistuu luokanopettaja, mahdollinen valmistavan opetuksen opettaja sekä muut oppilasta opettavat opettajat.

Arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä tulee antaa tietoa sekä oppilaalle että hänen huoltajalleen. Sekä arviointia koskeva tieto että varsinainen arviointi tulee antaa mahdollisuuksien mukaan myös huoltajan äidinkielellä. Valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeroarvostelua. Oppilaan suomen kielen taitoa arvioidaan kielitaidon tasojen

kuvausasteikolla. (liite).

6 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan osallistumistodistus.

Todistukseen merkitään opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö.

Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

7 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko oppilaan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa.

Oppilaan osaamisen tasonmäärittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2004 sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä.

Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkinvuosiluokan oppimäärä. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 lukuun ”8.3. *Todistukset*” kohtaan ”*Muut todistukset*”.